

Bohatí Chudáci

ROMÁN : : : MADARSKY NAPSAL M. JÓKAI

"Kde asi dnes budete dělat muziku?" zeptala se ho paní Zuzanka.

"Kdybych to věděl! Teď počíná pást, nikdo netančí. Leda bychom šli zahrát někomu k svátku. Nu, někdy přijdeme!"

Po těch slovech klopyl ze dveří a za ním hopkovali černí dva jeho kluci majitel housle pod paži.

Malá Mařka zůstala nesměle státi u dveří. Také ona přišla s nějakou prosbou.

"To jsi teprve vstala?" oslovila ji paní Zuzanka nevědně.

"Jsem již dlouho vzhůru, ale neodvážila jsem se povstat, neboť ve sklenku je velmi zima."

"Proč si nezatopíš?"

"Nemám nic k tomu; a pak by mi uvadly květinčky, jež směji býti obřívány tolika teplem z hnojiva. Ostatně bych tak časné něčeho neprodala. Páni posud spějí a chudí lidé květinček nekupují. Také musila jsem babičce vařit kávu při petrolejové lampě."

"Co dělá babička?"

"Hýbat si sice příliš nemůže, přes to však dovede mne přece bít, týrat a za vlasy tahat. Má židli na kolečkách a pomocí té šoupá se po celé světnici, tak že jí ani utéci nemohu."

"Bezpochyby zasluhuješ bít."

"Bije mne vždy, poněvadž nosím málo peněz domů. Také chce, abych si jinak vlasy upravovala, abych se prý pánům líbila a více květinček prodala."

"Fu!" zvolala slečna Lydie.

Mařka se zarazila, avšak nechápala projev odporu slečniny. Bylať ještě nevinným dítětem. — Chvilí rozhlížela se rozpačitě po kuchyni a počala potom prositi, aby paní Zuzanka neopomenula odskřípnout na dvorec záhonek, až o polednách vysvítí sluncečko.

"Toť hrůza! Každý něco chce! Nu jen jdi, podívám se na tvůj záhonek!"

Mařka neobratně se uklonila a odešla.

"Te by také bylo lépe, kdyby si ji Bůh k sobě vzal dříve, než čert bude mít na ni právo," rozoumova la stará pradlena. "Divochové činí zajisté dobře, když usmrcují staré, ku práci neschopné osoby; ale číháné jednají ještě lépe usmrcující děvčata v téže hodiny, kdy se narodí."

IX.

Dobrodružství taškáře Špacirovského.

Dlouho nemohla paní Zuzanka setrvati při svém rozjímání, neboť za malou chvíli bylo zaklepáno opět na dveře, mezi nimiž se objevil — policijní strážník Johánek.

"Má ůcta," pozdravoval strážník ukláněje se paní Zuzance.

Potom obrátil se ke slečně Lydie a pozdravil ji po — anglicku.

"Vy mluvíte anglicky?" tázala se slečna v překvapení.

"A vy jste tomu rozuměla?"

Teprve nyní pochopila slečna Lydie, že neopatrně prozradila před strážníkem příliš veliké vzdělání, jakým obyčejně švadlena honositi se nemůže. Našla hned vhodnou výmluvu.

"Když chtěla jsem se státi vychovatelkou a proto učila jsem se angličtině; avšak nedoučila jsem se."

"Já zase naučil se angličtině z básní," pravil strážník.

"Toť pěkná škola; nevěděla jsem posud, že možno se v ní také cizím jazykům učiti."

"Chodil jsem právě do takové třídy, kde možno se ještě více naučiti," pravil Johánek a dodával:

"Můj otec byl kuchařem u císaře Maxmiliána, nešťastného panovníka mexického. Byl jsem s otcem a matkou v Mexiku, kde ovšem brzy veta bylo po našem blahobytu. Otec i matka mi tam zemřeli v největší bídě brzy po tragické smrti nešťastného císaře a já jako malý hoch dostal jsem se k námořníkům, mezi nimiž naučil jsem se anglicky. Dvě léta strávil jsem na loďi, na které kdysi šel rakouský honož, jenž se navracel z moře a dal mne doprovázeti do mé domovské obce

do Uher, kde mne za nedlouho odvedli k vojsku. Odbyv si svá léta, byl jsem propuštěn, načež stal jsem se strážníkem. Toť můj celý životopis."

"Krátký, ale dosti zajímavý," připomenula slečna Lydie, jež se živým účastenstvím vyslechla vypravování strážníkovy.

"A jaké náhodě jest nám děkovati za dnešní vaši návštěvu?" zeptala se paní Zuzanka, jež stále byla nedůvěřivou naproti strážníku, jenž neobyčejně ochotně choval se ke slečně Lydie.

"Jsem poněkud rozmrzelý a proto chci se pobaviti mezi vámi."

"Co se vám přihodilo?" vyzyvala Lydie.

"Ach mnoho!" vzdychl si strážník. "Viedeňská policie o známila do Pešti, že utekl tam pověstný taškář Špacirovský vymámv asi půl milionu zlatých. Věra pátrali jsme po tomto darebovi celý den po všech hostinech a veřejných místnostech. Jakýsi Němec přidružil se k nám a pomáhal nám pátrati, při čemž ve všech hostinech za nás platil. — Když odpůldne přišli jsme k panu městskému hejtmánovi, abychom mu oznámili, že pátrání naše bylo bez výsledku, dodal mi právě listonosí dopis, v němž sám Špacirovský oznamoval, že po celý den chodil s námi a že výtečně se bavil."

"Ten ničema!" zlobila se slečna Lydie.

"Byla to horká lázeň, jakou nám připravil a na kterou tak brzy nezapomenu!" pravil strážník a jako by zamluviti chtěl tuto svoji nehodu, vyňal zpod pláště velikou, pěkně červenou šunku.

"Toto jsem přinesl vám, paní Kaporová; doufám, že dárek ten přijmete."

Paní Zuzanka tvářila se velice překvapeně.

"Hleďte, hledme; toho bych se nenadála! Kde pak jste to vzal? Přece nekupujete tak drahé věci?"

"Nu, nebude-li vás to mrzet, povím vám něco o původu této šunky."

"Tak povídejte!" zvolaly obě ženštiny najednou.

"Víte přece, že jsou ode dávna dobří a zlí lidé."

"Zajisté."

"Ale to asi nevíte, že jsou také dobří a špatní vepři. Na to přišli teprve učená páni v nynějším století. Tyto dny prohlížel městský fysik uzenářské krámy a shledal u jednoho obchodníka, že jeho zboží jest trichinovitě. Ihned nařídil, aby všechny zásoby byly zničeny. Provedení tohoto rozkazu bylo mi svěřeno a tu připadl jsem na tuto krásnou šunku, kterou jsem se zmocnil a přinesl jí pro strýčka Kaporu, který si na ni pochutná."

"My se trichinů nebojíme," směla se paní Zuzanka a odnesla šunku, aby ji venku ve skříní ukryla.

"Můžete šunku ochutnat, slečno, přinesl jsem ji také pro vás."

"Děkuji, nebudu jí jísti, bojím se trichinů, po nichž opuchne člověku tvář. Nejsm sice hezkou, avšak nechci býti také osklivou."

"Ach slečno, neprohrěšuje se tvrzením, že nejste hezkou! Avšak historie s trichiny není pravdivá! Lhal jsem. Jeť to výtečná šunka, úplně čistá a zdravá."

"Kdy vám lze tedy věřiti? Kdy mluvíte pravdu?"

"Vždy, když mluví s tak krásnou slečnou, jako jste vy."

"Nuže, povězte, odkud máte šunku?"

"Je to poněkud dlouhá historie! Nedaleko odtud bydlí uzenář Přepeiorka, pověstný svými uzenkami, jakých nejste koupiti v celém městě. Tyto dny přišel k němu asi desítkový hoch, majitel pod paži housle a šádl za dvaacet krejcarů uzeného masa. Mistr Přepeiorka byl právě v dobré náladě a mrknuv na housle, ptal se hochu: "Dělal také za peníze muškaty?"

"Chlapec odpověděl: "Ó nikoli, chodím do konservatoře." — Uzenář odvážil maso a dal je chlapec, jenž chtěl platiti dvěrávým dvoacetníkem. — "Takový peněz si nech; nemáš-li jiných peněz, klid se!" — Nyní se hoch nabídl, že nechá v zástavě své housle a donese zatím maso domů, kde prý otec čeká na oběd."

Uzenář svolil, neb housle každým způsobem stály za dvaacet krejcarů. Po odchodu chlapece počal na nástroji hráti, ačkoliv se tomu před tím nikdy neučil.

Při této zábavě překvapen byl náhle vzácnou návštěvou. Před krámem zastavil kočár, z něhož vystoupil mladý Angličan, jehož lze snadno dle tváře i dle zevnějšku poznati.

"Tu — dobru — salami — koupit!" ptal se cizince trhavě, jakž Angličané mají v obyčeji.

"Prosím, výtečné salami," uklonil se Přepeiorka a ukládal stranou housle, které byl si právě prohlížel.

"Tedy dej — za deset zlatých — dobrý salami," poroučel si cizinec, jenž potom vyňal veliký zlatý peněz, kterým chtěl platiti. Uzenář, upozorněn již před tím děravým dvaacetníkem, nechtěl peníze toho přijati fka, že ho nezna.

Cizinec s velikou okázalostí vyňal nyní obrovskou tobolku, kterou hodně nápadně otevřel. Přepeiorkovi až dech se zatajil, když spatřil, že Angličan má u sebe takovou hojnost peněz, jak toho ještě u žádného cizince neviděl.

"Tu — deset," pravil Angličan a zaplatil desítkou, při čemž povšíml si jako by náhodou stranou ležících houslí.

Vzal je do ruky, zkoumal jednotlivé struny, obracel nástroj na všechny strany a vůbec počínal si jako dokonalý znalec houslí.

Potom nasadil si ještě okulary a když byl se hodnou chvílí na housle díval, zeptal se: "Patří ten nástroj vám?"

"Ó, nikoli," odpověděl uzenář, "jakýs chlapec nechal zde housle za dvaacet krejcarů v zástavě."

"Toť jsou pravé Stradivarovy," pravil Angličan zapínaje si dlouhý svůj kabát a pohlížeje u stavičně na housle, které byl zase stranou položil.

"Nejsou moje," dokládal ještě jednou uzenář.

Angličan vzal do ruky slušný balík uzenek, které byl koupil a podal jej venku stojícímu vozkovi. Sám ještě jednou obrátil se ve dveřích a pravil: "Řekněte, prosím, onomu hochovi, který si housle u vás zanechal, že mu za ně dám dva tisíce zlatých, chce-li je prodati. Kromě toho dostane ode mne jiné housle, na nichž může v učení pokračovati. Bydlím v hotelu "u královny anglické" v čís. 25, 26, 27. Mé jméno jest lord Knipperdolling. Zdržím se v Pešti ještě dnes do páté hodiny odpolední; potom odejdu. Když bych náhodou nebyl doma, převezme housle můj sekretář a dva tisíce zlatých za ně vyplatí. Jméno mého sekretáře jest: mister Risibis."

Uzenář prošil za dovolení, aby směl si obě jména napsati, načež lord blahosklonně podal mu svoji návštěvku se zlatou ozízkou, na jejíž druhé straně sám napsal jméno svého tajemníka. A potom odešel, aniž by pozdravil, vsadil venku do kočáru a odejel.

Uzenář byl od té chvíle jako na trní. Dva tisíce zlatých za staré housle! Onen kluk a jeho otec nedovedou ani tolik peněz utratiti.

Asi za hodinu vrátil se hoch s dobrým dvaacetníkem, vyplatil své housle a chtěl odejti.

"Povězte, příteli, rád bych ti něco pověděl," zdržel ho uzenář. "Chťel bys mi prodati svoje housle? Zaplatil bych ti je do pěti tisíců."

"Moje housle nejsou na prodej!"

"Což ale kdybych ti dal za ně pět set zlatých?"

Chlapec byl patrně nejvíc překvapen. Přes to však odpověděl: "Bez svolení svého otce nesmím ničeho prodati."

"Tedy běž domů a řekni tatínkovi, že dám za housle šest set zlatých; peníze vyplatím hned."

"Dobrá, odběhnu domů a septám se."

"Housle nech zde; mohli byste je vyměnití."

Chlapec odběhl; uzenář díval se z krámu za ním. Za několik okamžiků se vrátil se zprávu: "Otec řekl, že můžete si housle za osm set zlatých ponechat; nesleví prý ani krejcaru."

"Toť netydaté!" zlobil se na oko uzenář. "Tady máš osm set zlatých. Toť jste našli přímo peníze na ulici. Tolik peněz tvůj otec snad nikdy ani neviděl. Seber si peníze a jdi!"

Uzenář byl všecek rozčilen. — Měl radost, že v malé chvíli vydělal dvaacet set zlatých. Často slýchával, že veteráni podobným způsobem bohatnou. Po odchodu chlapece dal si zavolati drožku a sám dopravil drahocenné housle do hotelu "U anglické královny". V největší důvěrnosti obrátil se k vrátnému.

"Jest lord Knipperdolling doma, nebo snad jeho tajemník Risibis?"

Vrátný udiveně zavrtěl hlavou. "Vy ho tedy neznáte?"

"Inu, znám ho; avšak u nás nikdy nebydlel. Knipperdolling byl, pokud se pamatuji, pověstný zloděj a vrah, jenž již před dávnou dobou byl popraven."

"Když uzenář Přepeiorka tuto zprávu uslyšel, upustil housle a byl všecek zoufalý. Lord a kluk s houslemi byli patrně spolu umluveni darebáci, kteří jej připravili způsobem nejvyšší rafinovaným o osm set zlatých. Ubohý Přepeiorka běžel ovšem hned na policii, kde vše oznámil a aby zvláště mne pohnul k horlivému pátrání po taškářích, přinesl tuto šunku a k ní láhev červeného vína. Také tu vám daruji; zde ji máte."

"Toť zajímavá historie," pravila paní Zuzanka.

"U nás přihodí se každého dne něco podobného."

"Měl byste o tom psáti knihy," soudila slečna Lydie.

"K tomu se nikdy neodvážím! Polhejný strážník nesmí spisovati historky ze svého povolání. Ostatně vás prosím, abyste nikomu nevyprávěly, co jste tuto ode mne slyšely. Ani strýče Adam o tom nesmí ničeho vědět, neboť by snad této šunky ani nepřijal. Nu, a nyní, slečno, zajistě i vy ochutnáte šunku, kterou jsem přinesl!"

"Nevěřím vám ani teď! Ostatně nejím takových věcí. U mne je káva k snídani, k obědu a k večeru. Při takové stravě pracuje se mi nejlépe. Kdo mnoho jí, jest líným."

"A nyní půjdu do své komůrky a budu spáti až do večera," pravil strážník. Paní Zuzance po vojensku salutoval, slečně utivě se uklonil a odešel.

X.

Chudás musí dokázati, že opravdu ničeho nemá.

V témže okamžiku veběhl do kuchyně pes Pozor a za ním volným krokem a jaksi starostně vstoupil Adam Kapor.

"Nu, jak jsi pochopil?" ptala se paní Zuzanka.

"Pochopil, nepochopil," odpověděl tázaný těžce oddechuje.

"Mluvil jsi s panem radou? Pověděl jsi mu všechno?"

"Ovšem; pověděl jsem mu toho dost! Ke všemu přisvědčoval a říká: "Dobrá, dobrá!" A když jsem mu vykládil, že pro veliké stáří byl jsem ze služby při železnici propuštěn a že bych se rád dostal se ženou do chudobince, zeptal se mne: "Jaký pak máte na to nárok?" Toto slovo jsem co živ neslyšel."

"Ale přece jsi mu něco řekl!"

"Rekl jsem mu, co mě právě napadlo. Že totiž jsme oba chudí a že ničeho nemáme. Pan rada vzal si při tom šůpce ze stříbrné tabatěrky a bručel: "Ano, jsou chudí! Tohle by mohli každý říci! Ale čím dokážete, že ničeho nemáte?" Můj Bože, tedy už i chudobu musí člověk dokazovati! Šat můj není roztrhaný a hladem jsem také ještě nezemřel. Boty mé nejsou bez podrážky. Nevěděl jsem opravdu, co bych měl odpověděti. Pan rada měl patrně se mnou útrpnost a přispěl mi ku pomoci."

"Jste starý osel!" řekl.

"To bylo jistě upřímné mínění. Byl bych hnedle panu radovi za to poděkoval."

K povšimnutí krajanům na západě:

Proč nynější doby natikáte na drahotu kávy, když jest tu na Západě dosud jeden český obchod, který Vám prodá

pravou a dobrou kávu za 25 centů libru

Dopíste si o vzorek naší 25-centové kávy, která Vám na posádkání zasleme zdarma a přesvědčíte se o pravdivosti našeho tvrzení.

Kávu tuto zasíláme na venek od 25 liber výše. — Je-li snad 25 liber kávy pro Vás mnoho, domluvte se s svým severcem a objednejte společně, anebo my Vám zásilku dle přání rozdělíme na menší paklíky, když totiž by chtělo více sousedů objednat pohromadě.

Pamatujte, čím větší objednávka, tím více ušetříte na dovozném, které jest ostatně dosti nízké. — Objednáte-li od nás jednou, zajistě stanete se stálými našimi zákazníky, jako ono množství krajanů, kteří ku velké spokojenosti od nás kupují. — Další druhy kávy máme po 28, 30 a 33 centech. — Píšte o vzorek ještě dnes na:

OMAHA COFFEE MILL

1904 So. 13th Str., Omaha, Nebr.

Objednávky vylizujeme proti zaplacení předem pouze! Píšte, že jste toto četli v "Pokroku."

Krásné čtení zdarma!

Píšte o ukázkové čísla a sešity hned. Lidové knihupectví a smaltolický návod 81-1r

SLAVIA

405 E. 79. Str., NEW YORK. Jednatel pro české osady přijímá.

Vzorán zápisný HOSTINEC

— vlastní —

Frank :: Smerád

18. a William ulice, Omaha, Neb.

Výtečný Metzův lešák, jakž i pravé importované pilsenské stálo na šepu. Korbolova vína a nejlepší lihoviny prodává i ve velkém. — Chutný zákusek stále při ruce.

Kdykoliv přijedete do Omahy a chcete býti pohodlně ubytováni, zajděte o

HOTELU PRAHA,

roh 13. a William ulice.

Moderně zařízené pokoje poskytnou i tén nejvybíravějším ten pravý odpůstek. Vzorán čistá vedená kuchyně, jakž i útulné zařízení hostince zajistě ás uspokojí.

Postlám na venek — KARLOVABSKÉ MEDOVÉ VÍNO — bednu o 13 láhvích — za \$2.75. 371r

JOSEF VAŠKO, majitel.

Jsmo zakladateli zdárné prospívající české osady v Kalifornii

blíže města Hamilton City, v údolí Sacramento, jež jest světoznámá svou plodností jak obilín tak i veškerého ovoce. Pozemky prodáváme dosud po \$85.00 akr, za kterouto cenu mohou i méně zámožní krajané pořídit si pohodlný domov v krásné Kalifornii.

Dále hledáme kupce na reně o 1100 akrech výtečného pozemku po \$50 akr, jež by rozdělili na menší dílce, na něž bychom rádi získali jednatelství prodává.

Máme mnoho jiných rozsáhlých reně o tisících akrech za velmi nízké ceny od \$15.00 výše. Udělejte si příjemný zimní výlet k nám na prohlídku krajiny.

W. J. BULIN & CO,

Hamilton City, California

Dobré pivo jest lék

Pilzeňské pivo v láhvích z pivovaru

FREMONT BRW'G CO.

FREMONT, NEBRASKA

Jest vařeno z nejlepšího sladu a z českého chmele. Toto pivo obsahuje pouze tři procenta líhu a proto jest všeobecně oblíbené a doporučeno lékaři. Pakli se chcete posilnit, objednejte si je!

Frank Svoboda

Umělecký závod

POMNÍKOVÝ

Největší sklad pomníků ve Spojených Státech

1218-26 So. 13th Str.

OMAHA, NEBR.

Phone:

Office: Douglas 1872.

Residence: Douglas 5216.